

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อค้นหาศักยภาพของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับ
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการค้นหาศักยภาพชุมชนมาจัดการเรียนรู้
แบบ บูรณาการ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและ
หลังเรียนแบบบูรณาการกิจกรรมจากองค์ความรู้ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549
ของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอสะเดา จำนวน 80 คน และ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนวัดศรีวิเทศังฆาราม จำนวน 30 คน
ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบฝึกทักษะทางภาษากลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ใช้สถิติทดสอบแบบที่ (t-test) แบบ t-Dependent (t-test for dependent) สำหรับทดสอบสมมุติฐาน
การวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลจากการค้นหาศักยภาพของชุมชน ได้สาระองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้สภาพกายภาพของอำเภอสะเดา สภาพภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม
และวัฒนธรรม ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น ผู้วิจัยได้นำเอาสาระการเรียนรู้ในด้านสภาพสังคม และ
วัฒนธรรมในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน
1 ฉบับ ประกอบด้วยข้อสอบ 30 ข้อ และแบบฝึกทักษะทางภาษาโดยใช้องค์ความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับ
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ ด้านกระบวนการ และ
ผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 93.33 / 86.88 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดคือ 80/80
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการเรียนรู้อบบบูรณาการกิจกรรม
จากองค์ความรู้ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้บริบทกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดศรีวิเทศสังฆาราม ซึ่งเน้นสาระองค์ความรู้ที่ได้จากการค้นหาศักยภาพของชุมชน ในแต่ละด้านประกอบด้วย สภาพกายภาพของอำเภอสะเดา สภาพภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคมและวัฒนธรรม และในการทำวิจัยครั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยการทำให้แบบฝึกทักษะทางภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และเป็นเครื่องมือในการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนแบบบูรณาการกิจกรรมจากองค์ความรู้กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ปรากฏว่า แบบฝึกทักษะทางภาษาโดยใช้องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการและผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 93.33/86.88 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง พบว่าผลสัมฤทธิ์ในด้านความเข้าใจของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการเรียนรู้อย่างบูรณาการกิจกรรมจากองค์ความรู้กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภายใต้บริบทกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีส่วนสำคัญในการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งที่ใกล้ตัวกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นไปตามปัจจัยดังต่อไปนี้คือ

1. การใช้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบริบทท้องถิ่น ซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ผลปรากฏว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของตนเอง และเห็นคุณค่า ตระหนัก สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พิทยา ว่องกุล (2542:77-80) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ โดยการผสมผสานชีวิตจริง โดยใช้บริบทท้องถิ่นใกล้ตัวนักเรียนว่ามีประโยชน์หลายประการ คือ จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องที่เป็นจริงทางสังคมมากขึ้นและสามารถพัฒนาปัญญาสอดคล้องไปกับทิศทางการปฏิรูประบบสังคม การเรียนจะไม่แยกจากโลกที่เป็นจริง กล่าวคือ ผู้เรียนต้องถูกฝึกให้รู้จักเรียนรู้จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวจากปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและจากภูมิปัญญาท้องถิ่น การเรียนรู้แบบรวมหมู่ เป็นการเรียนที่ให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานและการคิดร่วมกันอย่างเป็นทีม การเรียนรู้จากภายใน และการเรียนรู้โดยตรงจากธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุดม เขยกิจวงศ์ (2545:40-41) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic learning) โดยใช้บริบทท้องถิ่น สิ่งใกล้ตัวนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนศตวรรษใหม่ได้ปรับเปลี่ยนเป็นการเสริมสร้างให้นักเรียนสามารถ

สร้างความรู้และปัญญาด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ สิ่งที่เรียนมาจากความต้องการของผู้เรียนเอง การจัดการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและตอบสนองชีวิตจริงได้ เป็นลักษณะของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงสิ่งใกล้ตัวนักเรียนโดยคำนึงถึงชีวิตและองค์ความรู้ของผู้เรียนที่มีความหลากหลายรอบ ๆ ตัว

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เคนเนดี และจาร์วิส (Kennedy and Jarvis, 1991:105) ไฮเซอร์ นิโคไมเออร์ (Hyzer Niedermeier, 1991: บทนำ) เคลเลอร์และเบิร์กแมน (Keller and Burkman, 1994:43-45, อ้างอิงในคาร์นิ ซาจิตตะ 2548:57) ได้กล่าวสรุปว่า เนื้อหาในบทเรียนต้องใกล้เคียงกับสถานการณ์ของนักเรียนและเป็นเรื่องที่น่าสนใจแก่นักเรียน นอกจากนี้วีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 :47-48) กล่าวว่านักเรียนในวัยนี้จะสนใจเรื่องราวที่เกี่ยวกับท้องถิ่น ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นใกล้ตัวและอยู่ในระดับความสนใจของผู้เรียน และจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีอีกด้วย

2. ผลการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะทางภาษาโดยใช้องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการและผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 93.33/86.88 หมายความว่า แบบฝึกทักษะทางภาษาโดยใช้องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการเรียนรู้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี เฉลี่ยร้อยละ 86.88

แสดงว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภายใต้บริบทลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดศรีวิเทศสังฆาราม โดยการใช้แบบฝึกทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เป็นไปตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชฉิณี ธนะวดี (2544:78-79) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้สิ่งแวดล้อมรอบตัว สำหรับนักเรียนโรงเรียนวัดสวนดอก พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมรอบตัว หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร รัตนประดิษฐ์ (2544:95-96) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการเรียนรู้อาชีพท้องถิ่น ในรายวิชาวิถีธรรมวิถีไทย โรงเรียนศรีธนาพณิชยการเทคโนโลยีเชียงใหม่ พบว่า บทเรียนเรื่องอาชีพท้องถิ่นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และสอดคล้องงานวิจัยของ อุไรวรรณ มีเพียร (2543) ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนแบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยในชนบท : กรณีศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านตลาดควาย จังหวัดราชบุรี พบว่า ผลการทดลองใช้ชุดการสอนในระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตลาดควายจังหวัดราชบุรี พบว่า ชุดการสอนแบบบูรณาการมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ ผู้ดูแลเด็กสามารถใช้ชุดการสอนแบบบูรณาการด้วยตัวเอง

อย่างถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนดในชุดการสอนแบบบูรณาการ ร้อยละ 60 ขึ้นไปและบุคคลต่าง ๆ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชุดการสอนแบบบูรณาการพอใจในชุดการสอนแบบบูรณาการในระดับมากถึงมากที่สุด

นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องงานวิจัยของ ประภาพร เฟิงสีแสง (2540:75-76) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีรูปแบบทักษะสัมพันธ์และการบูรณาการเนื้อหาวิชาด้วยหน่วยการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย นักเรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ ที่มีรูปแบบทักษะสัมพันธ์และการบูรณาการเนื้อหาวิชามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 80.66/82.35 คือ นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 80.66 และจำนวนของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ความรู้ที่กำหนดเฉลี่ยร้อยละ 82.35 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และงานวิจัยของ ศุภณรรณัฐ บุญซ้อน (2541:107-108) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน เรื่อง “การปลูกกุหลาบ” โดยวิธีการสอนแบบบูรณาการ ซึ่งประเมินผลการเรียนด้วยแฟ้มสะสมงานกับวิธีการสอนแบบบรรยายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาหลวง และโรงเรียนบ้านดอนชัย จังหวัดแพร่ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนและคะแนนความก้าวหน้าภาคปฏิบัติของกลุ่มการสอนแบบบูรณาการสูงกว่ากลุ่มการสอนแบบบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรวมถึงงานวิจัยของ สุภวรรณ จันตะยอด (2544:89-90) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาหน่วยบูรณาการการเรียนการสอนเรื่อง บ่อเกลือนาอยู่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้หน่วยบูรณาการการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภายใต้บริบทกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลานั้นสามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการเรียนรู้ภาษาไทยได้ดีขึ้นอาจจะเป็นผลมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. แบบฝึกทักษะทางภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบฝึกทักษะทางภาษาที่สร้างขึ้นจากการที่ผู้วิจัยได้ค้นหาศักยภาพของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับบริบทของผู้เรียน ประกอบด้วย สภาพกายภาพ สภาพภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคมและวัฒนธรรม ที่ใกล้ชิดผู้เรียนและได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับบริบทของตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้อีกด้วย

2. การทำกิจกรรมการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่าผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้บัตรคำ ข้อความที่เกี่ยวข้องกับบริบทของผู้เรียน สื่อประกอบต่าง ๆ การใช้คำถามถามผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดในเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และ เกิดทักษะในด้าน การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ได้ดีขึ้น

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนแบบบูรณาการเน้นนักเรียน เป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและรู้จักแสวงหา ความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ดังที่ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542:4) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นวิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิด คุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถ และความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การที่ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการ ค้นหาศักยภาพของชุมชนในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้ บริบทลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดศรีวิเทศสังฆาราม ทำให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทท้องถิ่นของตนเอง และยังสามารถทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ทักษะทางภาษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้ดีขึ้น ประกอบกับผู้เรียนสามารถ เรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ทำให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะทางภาษาโดยใช้องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งมีประสิทธิภาพด้านกระบวนการและผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 93.33/86.88 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในด้านความเข้าใจของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการเรียนรู้แบบบูรณาการกิจกรรมจาก องค์ความรู้ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1.1 จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภายใต้อบริบทลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะทางภาษา กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการฝึกกิจกรรมจากแบบฝึกทักษะทางภาษาที่มุ่งเน้น ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องราวที่ใกล้ตัวผู้เรียน ผู้วิจัยจึงเสนอแนะแนวทางสำหรับครูผู้สอน ในการสร้างแบบฝึกทักษะทางภาษาในการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และ การเขียน

1.2 จากการสังเกตการทดลองและปฏิบัติการจัดการการเรียนการสอนของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ผู้เรียนให้ความสนใจในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน โดยผู้เรียนให้เหตุผลเกี่ยวกับเรื่องราวที่ครูผู้สอนนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ เป็นเรื่องราวที่น่าจะนำมาจัดไว้ในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียน ผู้สนใจได้ศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของตนเอง ผู้วิจัยจึงเสนอให้เชิญวิทยากรภายนอกมาสอนนักเรียน เพื่อจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภายใต้บริบทลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยการปรับ เพิ่ม ขยาย เนื้อหาสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นที่ครูผู้สอนปฏิบัติการสอน

1.4 การนำเอาเนื้อหาสาระที่เป็นบริบทท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนและครูผู้สอนควรให้ความสำคัญในเรื่องบริบทของชุมชน แล้วเลือกนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงวัย และความพร้อมของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการไปทดลองใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในระดับชั้นอื่น ๆ เพราะจะทำให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ที่หลากหลาย และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.2 โรงเรียนควรพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับบริบทชุมชนให้มากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องสภาพสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน และรวมทั้งนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ